

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

สำหรับระเบียบวิธีวิจัยเรื่อง การสำรวจทัศนะเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้วิชาต่างๆภายใต้ ขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์ของนักวิชาการและผู้บริหารองค์การภาครัฐ:กรณีศึกษาองค์การภาครัฐ จังหวัดนนทบุรี ใช้การศึกษาวิจัยเอกสารควบคู่กับการศึกษาโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบกัน(documentary and structured interview research) และเพื่อให้สามารถบรรลุ วัตถุประสงค์จึงกำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นสองกลุ่มหลักโดยแบ่งตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย กลุ่มแรกเพื่อต้องการทราบทัศนะของนักวิชาการที่มีต่อขอบข่ายของรัฐประศาสนศาสตร์ในปัจจุบัน ดังนั้นประชากรที่แท้จริง คืออาจารย์ผู้สอนวิชารัฐประศาสนศาสตร์ทั้งหมด แต่เนื่องด้วยงานวิจัยนี้ต้องการได้ข้อมูลในเชิงลึกเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว จึงได้เลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์ซึ่งเลือกกลุ่ม ตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตามเกณฑ์ (criterion sampling) โดยกำหนดเกณฑ์ความแตกต่าง 3 ประการคือ ประสบการณ์การทำงาน (แบ่งเป็นผู้มีประสบการณ์การทำงานเป็นอาจารย์ผู้สอนของ สาขารัฐประศาสนศาสตร์น้อยกว่า 10 ปี และ มากกว่า 10 ปี) ประเภทของสถาบันอุดมศึกษา (แบ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน) และ ตำแหน่งทางวิชาการ (แบ่งเป็นผู้มีตำแหน่ง ทางวิชาการและไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ) เพื่อเป็นตัวแทนของผู้มีความรู้เกี่ยวกับขอบข่ายรัฐ ประศาสนศาสตร์ ทั้งนี้จึงได้นักวิชาการแบ่งออกเป็น 8 กลุ่มและจะเลือกนักวิชาการกลุ่มละ 2 คน ดังมีรายละเอียดดังนี้

- (1) นักวิชาการที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี อยู่ในสังกัดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และ ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ จำนวน 2 คน
- (2) นักวิชาการที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี อยู่ในสังกัดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และ มีตำแหน่งทางวิชาการ จำนวน 2 คน
- (3) นักวิชาการที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี อยู่ในสังกัดสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน และไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ จำนวน 2 คน
- (4) นักวิชาการที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี อยู่ในสังกัดสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน และมีตำแหน่งทางวิชาการ จำนวน 2 คน

- (5) นักวิชาการที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี อยู่ในสังกัดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ จำนวน 2 คน
- (6) นักวิชาการที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี อยู่ในสังกัดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และมีตำแหน่งทางวิชาการ จำนวน 2 คน
- (7) นักวิชาการที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี อยู่ในสังกัดสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน และไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ จำนวน 2 คน
- (8) นักวิชาการที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี อยู่ในสังกัดสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน และมีตำแหน่งทางวิชาการ จำนวน 2 คน
- รวม 16 คน

กลุ่มที่สอง เพื่อต้องการทราบว่าวิชาหลักใดภายใต้ขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์ที่มีความจำเป็น และมีความจำเป็นอย่างไรกับการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง ซึ่งสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์แล้วเป้าหมายของการประยุกต์องค์ความรู้ไปใช้ย่อมต้องอยู่ภายใต้แนวคิดที่ทำงานใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐนั่นเอง อย่างไรก็ตามที่คำว่า “ภาครัฐ” นั้นมีขอบเขตที่กว้างขวางเป็นอย่างสูงจนอาจกล่าวได้ว่าครอบคลุมกิจกรรมภายในรัฐหนึ่งๆทั้งหมดก็ว่าได้ แต่ถ้าจะให้พิจารณาเฉพาะส่วนของการบริหารงานภาครัฐโดยตรงแล้วอาจพิจารณาได้เป็น 3 ส่วนหลัก คือ การบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ดังนั้นด้วยขอบเขตของงานวิจัยจึงได้เลือกจังหวัดนนทบุรี เพราะน่าจะอยู่ภายใต้ศักยภาพในการทำงานของผู้วิจัย ทั้งในเรื่องของระยะเวลา งบประมาณ และโดยเฉพาะการเข้าถึงสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก จึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากฐานข้อมูลอย่างเป็นทางการของจังหวัดนนทบุรี (www.nonthaburi-poc.go.th) ซึ่งได้มีการทำทำเนียบส่วนราชการเป็น 3 ส่วนตามหลักการแบ่งส่วนราชการแผ่นดิน จากนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามแต่ละส่วนราชการดังนี้

- (1) ส่วนราชการส่วนภูมิภาค กลุ่มตัวอย่าง คือ
- ผู้บริหารของจังหวัด 1 คน (รองผู้ว่าราชการจังหวัด 1 คน)
 - ผู้แทนของกระทรวงต่างๆ 5 คน (กระทรวงละ 1 คน จาก 5 กระทรวง)
- (2) ส่วนราชการส่วนกลาง กลุ่มตัวอย่าง คือ
- ผู้แทนของกระทรวงต่างๆ 5 คน (กระทรวงละ 1 คน จาก 5 กระทรวง)
- (2) ส่วนราชการส่วนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่าง คือ
- ผู้บริหารระดับอำเภอ 1 คน (นายอำเภอ 1 คน)
 - ผู้บริหารระดับเทศบาล 1 คน (นายกเทศมนตรี 1 คน)
 - ผู้บริหารระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 คน (ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 คน)
 - ผู้บริหารระดับองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน)

รวม 15 คน

ดังนั้นจึงมีกลุ่มตัวอย่างรวม 31 คน

3.2 วิธีดำเนินงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนทั้งหมด 4 ขั้นตอนหลักๆ คือ

1. ศึกษาจากเอกสาร โดยศึกษารวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากวรรณกรรมของนักวิชาการรวม 6 ท่าน ประกอบด้วย รศ.ดร.พิทยา บวรวัฒนา รศ.ดร.อุทัย เลาหวิเชียร รศ.กุลธน ธนาพงศธร ศ.ดร. วรเดช จันทรศร ผศ.ดร.สมพร เฟื่องจันทร์ และ Dwight Waldo (จากงานแปลและเรียบเรียงของ รศ.ดร.เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ) เพราะงานดังกล่าวถือว่ามีอิทธิพลต่อการกำหนดขอบข่าย การศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ในฐานะของวิชาเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เมื่อรวมกับการศึกษางานวิจัยที่ เกี่ยวข้องจึงนำไปสร้างแบบสัมภาษณ์ต่อไป

2. ศึกษาเชิงสำรวจโดยการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (โดยมีวิธีการ สุ่มตัวอย่างดังรายละเอียดที่ได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้) เพื่อให้ทราบแนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายรัฐ ประศาสนศาสตร์ในปัจจุบัน โดยเฉพาะวิชาย่อยต่างๆภายใต้ขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์ และความ คิดเห็นของนักวิชาการเกี่ยวกับการนำวิชาเหล่านั้นไปประยุกต์ใช้โดยมีข้อคำถามการสัมภาษณ์แบบ มีโครงสร้างในการวิเคราะห์ (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก)

3. สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์การภาครัฐ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ข้อที่สองของงานวิจัย (ข้อคำถามการสัมภาษณ์ในภาคผนวก) ในลักษณะที่ใกล้เคียงกับแบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ แต่ข้อคำถามในเชิงวิชาการจะลงรายละเอียดน้อยกว่าข้อคำถามในเรื่องการ นำไปประยุกต์ใช้

4. นำข้อมูลต่างๆที่ได้จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชารัฐประศาสนศาสตร์และผู้ใช้ บัณฑิตรัฐประศาสนศาสตร์มาสรุป อภิปรายผล เพื่อทำเป็นข้อเสนอเบื้องต้นแนะแนวทางปรับปรุง การเรียนการสอนวิชารัฐประศาสนศาสตร์ให้สอดคล้องกับความต้องการใช้บัณฑิตสาขานี้ใน ปัจจุบันและอนาคตต่อไป